

A JOAN ARÚS, EN EL SEU NORANTÈ ANIVERSARI

Joan Arús és, abans de tot, un ninou. Vull dir que va néixer l'u de gener (any 1891). S'escau ara el seu norantè aniversari. Arran d'aquesta efemèride, vull retre-li aquest modest treball, que és una vivència que guardava en el calaix dels records. D'una visita -una de tantes- a casa seva, en el seu Castellar del Vallès.

D'ençà de la mort de la seva esposa, a la qual dedicà un opuscle -un prefaci i quatre sonets- arran del seu traspass, Joan Arús se sent més vell; sent la solitud física i moral de la companya, d'aquella «última rosa del seu jardí»...

- Abans, jo mirava a llevant... Ara miro a ponent -va dir-me en el curs d'una conversa.

En un altre moment, em digué:

- Estic sec.

Dues paraules concretes, tallants, amb les quals ha volgut expressar que ell ja no té el verb d'abans, que ja no pot jugar amb el doll de paraules, amb aquell seu prolix i curós lèxic d'anys ha...

- Estic sec -m'ha repetit.

- Però, no erm -he observat.

Em mira amb el seu mirar peculiar, incisiu, inquisidor, punyent. Aquells ulls petits, però, d'ampla retina, de copsadora i solcada visió.

- És natural que no podeu reeixir en els dies de les vostres **Absències** ni **Les deus de la nit**; si convé, però, podeu donar encara testimoniatge d'aquest moment, d'aquest vostre capvespre...

No cal parlar de muses i inspiracions, tema a bastament exposat en els seus treballs en prosa tan rica i subtil. Temes, per altra part, en què Arús ha insistit.

Hem eixit al seu petit jardí. Al bell mig hi té plantat un lloret. (Hom no pot subtreure's de relacionar aquest arbre poèticament simbòlic amb la figura -subtil figura- del poeta castellarenc, mestre en gai saber.)

- D'aquest lloret s'han tret esqueixos que han estat plantats molt lluny d'ací -em diu. Mira on: a la serra de Guadarrama, on tinc uns amics.

Sí, el poeta Arús crec que té més amics del que ell no té idea.

Li abelleix d'ensenyar-te les dedicatòries que plomes valuoses de l'esperit li han dedicat en llurs obres. En té una munió, que ell estima íntimament i les frueix una i mil vegades.

- Ara em dedico a viure. I miro i recordo...

Asseguts en el banc del jardí, a l'ombra, en una hora zenital, estiuenca, oïm el rumor de veus de la propera piscina pública. De tant en tant, ens acarona un alè d'aire...

Davant, la muntanya de Sant Llorenç del Munt; més a prop, el Puig de la Creu. Unes perspectives de boscam on bat el sol, esclatant, vital...

Tornem a enfilar records. Té lapses de memòria. D'això també se'n queixa... Es veu que té motius per a queixar-se de moltes coses. Per altra part té acudits faceciosos, de bona mena, de bona factura. M'ha vingut a tomb l'expressió «contingut i continent» i m'ha interromput dient:

- Mira, la tal (i no dic el nom, perdoneu-me) va escriure-ho així: «Contingent i contingut»... Hi ha qui confon la gimnàsia amb la magnèsia...

Va reencendre la cigarreta. La cendra li cau damunt dels pantalons i l'espolsa. L'airet l'escampa, feta polsina... I parlem de la seva obra escampada, editada en diferents volums.

- Jo voldria que tota la meva obra fos recollida en un volum o dos; la meva obra completa, com vàreu fer amb la de Mossèn Geis...

Aquest pensament el té ficat endins. M'ho ha repetit manta vegada. Em sap greu que aquest preat desig no el pugui veure acomplert.

- Ni després de la meva mort, molt segur -em diu.

Restem callats. Només se sent una remor de veus enllà...

Una papallona blanca voleteja a prop nostre. Arús no se n'ha adonat. Ja és ben estrany, puix que no se li escapa res...

Tornem a entrar a la casa.

- Cuscó, ja em queda poca vida -em diu, pensarós i conscient a la vegada-. A la mort de la meva esposa -la seva **Teresa**- vaig perdre la meitat de la meva vida... Ara, doncs, sols em queda l'altra meitat... Una mutilació, com em digué Joan Oliver...

Ens envolta el silenci. Un silenci respectuós. Un silenci blanc. Un silenci silent...

- Pots preparar-te per escriure la meva necrològica -acaba dient, mirant-me els ulls-. En les seves nines he vist reflectides una claredat de llac i cel a la vegada...

És l'hora de l'acomiadament.

- Quan tornaràs? -més que una pregunta ho sento com una súplica.

- Aviat, aviat...

En acomiadar-me, la seva petita mà entre la meua la sento trèmula com un aleteig de papallona...

Joan Cuscó i Aymami

(Publicat a l'*AVUI*-I Gener, 1981)

...les pitjors modes tenen una cosa bona: la fugacitat. Joan Arús.